

Genaald schapengras (*Festuca ovina* L.)

Ton Denters (Waterpoortweg 401-b, 1051 PX Amsterdam;
e-mail: tondenters@hetnet.nl)

In mijn herbarium, waarin ik iedere winter de nieuwe vondsten van het voorafgaande jaar opberg, stuitte ik onlangs bij toeval op een kleine collectie met Fijn schapengras (*Festuca filiformis* Pourr.). Daarbij kwam ik ook Veluws materiaal tegen van een heideterrein nabij Radio Kootwijk (km-hok 185-465/466), dat ik in 1985 had verzameld. Op dat moment herinnerde ik me het artikel over Genaald schapengras (*Festuca ovina* L.) in *Gorteria* 29¹, waarin de herontdekking van deze soort op de Veluwe wordt beschreven. Naar aanleiding van dit artikel heb ik mijn materiaal grondig opnieuw bekeken en daaruit blijkt dat het Genaald schapengras (*Festuca ovina* L.) betreft. Vooral de overeenkomst van de aartjes, met spitse, genaalde lemma's die vrij dicht en kort behaard zijn, is frappant (een vorm die ook bekend is als subsp. *hirtula* (Hack. ex Travis) M.J. Wilk). Deze 'herbariumvondst' bevestigt de conclusie van het *Gorteria*-artikel dat *Festuca ovina* waarschijnlijk op diverse voormalige groeiplaatsen nog wel voorkomt, maar onopgemerkt is gebleven.

1. R. Haveman & M. van Ravensberg. 2003. Recente vondsten van Genaald schapengras (*Festuca ovina* L.) op de Veluwe. *Gorteria* 29: 89–92.

Trapa natans inheems, maar nog niet zo lang geleden uitgestorven

Ruud van der Meijden (Van Itersonlaan 3, 3233 EH Oostvoorne;
e-mail: ruud.meijden@planet.nl)

In de zadencollectie van de Leidse vestiging van het Nationaal Herbarium Nederland vond de collectiebeheerder, de heer G. Thijssen, een brief van de heer P. van Eyk bij enkele zaden van Waternoot (*Trapa natans*). Uit deze brief blijkt dat deze soort nog in 1908 verzameld is in de Middelduinen op Goeree, in een vijver van het toen reeds lang verlaten landgoed Jonkerstee (km hok 55–426). In 1909 werd deze vijver als drinkpoel ingericht, en werd de soort er niet meer gezien. *Trapa natans* is een inheemse soort waarvan vermoed werd dat deze reeds vele eeuwen geleden was uitgestorven. Vondsten uit het eind van de 19^e eeuw uit Zuid-Limburg en nu uit het begin van de 20^e eeuw maken het aannemelijk dat het uitsterven van veel recentere datum is. En het is niet ondenkbaar dat deze soort, die nog steeds als vijverplant wordt verkocht, zich opnieuw zal vestigen onder de gewijzigde klimatologische omstandigheden. Daarom zal deze soort – die tegenwoordig tot de Kattenstaartfamilie (Lythraceae) wordt gerekend – weer in de nieuwe Heukels Flora worden opgenomen.